

Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft aanpassingen aan diverse bepalingen inzake de energieprestatieregelgeving

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 20 en 87, §1;

Gelet op het Energiedecreet van 8 mei 2009, artikel 10.1.2, gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2014, artikel 10.1.3, §1, ingevoegd bij het decreet van 14 maart 2014, artikel 11.1.1, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011 en 14 maart 2014, artikel 11.1.3, gewijzigd bij het decreet van 18 november 2011, artikel 11.1.4, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 14 maart 2014 en 25 april 2014, artikel 11.1.5, gewijzigd bij het decreet van 18 november 2011, artikel 11.1.14, §2, gewijzigd bij de decreten van 18 november 2011, 28 juni 2013, 14 maart 2014, 25 april 2014 en 27 november 2015, artikel 13.4.5, §6, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011, en artikel 13.4.7/1, ingevoegd bij het decreet van 18 november 2011 en gewijzigd bij de decreten van 21 december 2012 en 14 maart 2014;

Gelet op het Energiebesluit van 19 november 2010;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gegeven op 21 april 2016;

Gelet op de mededeling 2016/0283/B aan de Europese Commissie, met toepassing van artikel 8, lid 1, van Richtlijn 2015/1535/EU van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij, en gelet op het feit dat de standstillperiode op 19 september 2016 is verstreken, waardoor werd voldaan aan de formaliteiten voorgeschreven bij deze richtlijn;

Gelet op advies nr. 60.112/3 van de Raad van State, gegeven op 13 oktober 2016, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Hoofdstuk 1. Wijzigingen van titel I van het Energiebesluit van 19 november 2010

Artikel 1. Aan artikel 1.1.1, §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 25 maart 2016, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 46/2° ingevoegd, dat luidt als volgt:

"46/2° gedeeltelijke herbouw: het bouwen van een nieuw gebouw na voorafgaande sloopwerken van een deel van een bestaand gebouw, al dan niet gecombineerd met de renovatie van overblijvende delen van het bestaande gebouw, waarbij het nieuwe deel een beschermd volume heeft dat groter is dan 800m³ of minstens een wooneenheid bevat of een renovatie van een bestaand gebouw, waarbij minstens 75% van de scheidingsconstructies die het totale beschermd volume van het gebouw na de werken omhullen en die grenzen aan de buitenomgeving, nieuw zijn.";

2° er wordt een punt 47/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

"47/1° herbouw: het bouwen van een nieuw gebouw na de voorafgaande volledige sloop van een bestaand gebouw.

3° in punt 50° wordt tussen het woord "een" en de woorden "renovatie waarbij" worden de zinsnede "functiewijziging met een beschermd volume groter dan 800 m³ of een"" ingevoegd;

4° in punt 50° worden de woorden "de technische installaties" vervangen door de woorden "minstens de opwekkers";

5° in punt 50° wordt het woord "ontmanteling" vervangen door de zinsnede "ontmanteling, gedeeltelijke herbouw of herbouw";

6° in punt 110° wordt tussen het woord "sloopwerken" en de zinsnede ", of het ontmantelen" de zinsnede ", gedeeltelijke herbouw, herbouw" ingevoegd;

7° in punt 111° worden de woorden "minstens 75% van de gevels worden vervangen" vervangen door de woorden "minstens 75% van de scheidingsconstructies die grenzen aan de buitenomgeving worden vervangen";

8° punt 112° wordt vervangen door wat volgt:

"112° renovatie: voor zover het geen ontmanteling, gedeeltelijke herbouw, herbouw of ingrijpende energetisch renovatie betreft:

a) het uitvoeren van aanpassingswerkzaamheden aan een bestaand gebouw, met inbegrip van het bouwen van een klein nieuw deel aan een bestaand gebouw, waarbij het nieuwe deel een beschermd volume heeft dat kleiner is dan of gelijk is aan 800 m³ en geen extra wooneenheden bevat, al dan niet voorafgegaan door sloopwerken;

b) een functiewijziging met een beschermd volume kleiner dan of gelijk aan 800m³."

9° punt 113° wordt vervangen door wat volgt:

"functiewijziging: de wijziging van de functie van een bestaand gebouw of een deel ervan, waarbij na de functiewijziging, in tegenstelling tot voordien energie verbruikt wordt om een specifieke binnentemperatuur te verkrijgen of de wijziging van industrie naar residentieel of niet-residentieel gebouw, als het geen ontmanteling betreft."

Art. 2. Aan titel I van hetzelfde besluit wordt een artikel 1.1.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 1.1.2. Dit besluit voorziet, voor wat de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest betreft, in de gehele of gedeeltelijke omzetting van:

1° de Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en houdende wijziging en intrekking van Richtlijn 2001/77/EG en Richtlijn 2003/30/EG;

2° de Richtlijn 2009/72/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van richtlijn 2003/54/EG;

3° de Richtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG;
4° de Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen;
5° de Richtlijn 2012/27/EU van de Europese Unie van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG;
6° de Richtlijn 2014/94/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen.”

Hoofdstuk 2. Wijzigingen aan titel VIII van het Energiebesluit van 19 november 2010

Art. 3. Aan titel VIII, hoofdstuk I van hetzelfde besluit wordt een artikel 8.1.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 8.1.3. Een erkende energiedeskundige kan ten allen tijde vrijwillig afstand doen van zijn erkenning. Het Vlaams Energieagentschap kan de vorm bepalen waaronder zo een afstand dient plaats te vinden. Eens de erkende energiedeskundige afstand heeft gedaan, wordt hij van de lijst, vermeld in artikel 8.1.2, §3, geschrapt.

Wil die energiedeskundige na diens afstand opnieuw erkend worden als energiedeskundige, dan dient hij opnieuw aan de voorwaarden, vermeld in artikel 8.1.1 te voldoen.”

Art. 4. Aan titel VIII, hoofdstuk VI van hetzelfde besluit wordt een artikel 8.6.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 8.6.4. Een erkende verslaggever kan ten allen tijde vrijwillig afstand doen van zijn erkenning. Het Vlaams Energieagentschap kan de vorm bepalen waaronder zo een afstand dient plaats te vinden. Eens de erkende verslaggever afstand heeft gedaan, wordt hij van de lijst, vermeld in artikel 11.1.14, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, geschrapt.

Wil die verslaggever na diens afstand opnieuw erkend worden als verslaggever, dan dient hij opnieuw aan de voorwaarden, vermeld in artikel 8.6.1, §2 te voldoen.”

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van titel IX van het Energiebesluit van 19 november 2010

Art. 5. Aan artikel 9.1.2 van hetzelfde besluit, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 november 2013, wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. Nieuw op te richten woon- en niet-residentiële gebouwen waarvan de melding gedaan wordt of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 januari 2018 voldoen voor de constructieonderdelen aan de maximale warmtedoorgangscoefficiënt of aan de minimale warmteweerstand, vermeld in bijlage VII, die bij dit besluit is gevoegd.

Nieuw op te richten industriële gebouwen waarvan de melding gedaan wordt of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 januari 2018, voldoen aan elk van de volgende eisen :

1° voor het gebouw als geheel bedraagt het peil van de globale warmte-isolatie niet meer dan K40;

2° de constructieonderdelen voldoen aan de maximale warmtedoorgangscoefficiënt of aan de minimale warmteweerstand, vermeld in bijlage VII, die bij dit besluit is gevoegd.”

Art. 6. In artikel 9.1.4 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht: 1° het woord “kantoorgebouwen” wordt vervangen door het woord “EPN-eenheden”;

2° het woord "kantoorgebouw" wordt vervangen door het woord "EPN-eenheid";
 3° punt 3° wordt vervangen door wat volgt:
 "3° de EPN-eenheid omvat ten hoogste 40 % van het totale beschermde volume van de EPN-eenheid en industrie samen."

Art. 7. In artikel 9.1.9, §2, van hetzelfde besluit, ingevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden "de stedenbouwkundige vergunning" en het woord "aangevraagd" de woorden "of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen" ingevoegd.

2° er wordt een tweede lid toegevoegd dat luidt als volgt: "Als een EPN-eenheid een beschermd volume heeft dat niet groter is dan 800 m³ en deel uitmaakt van een residentieel gebouw, hoeft in afwijking van het eerste lid voor die EPN-eenheid op zich geen apart E-peil bepaald te worden. In dat geval wordt die EPN-eenheid als onderdeel van het residentiële gebouw beschouwd en mag een gezamenlijk E-peil worden bepaald conform artikel 9.1.8.

Art. 8. In artikel 9.1.11 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 28 september 2012, 29 november 2013 en 18 december 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2/1 worden tussen de woorden "de stedenbouwkundige vergunning" en het woord "aangevraagd" telkens de woorden "of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen" ingevoegd;

2° in paragraaf 2/1 wordt de eerste tabel vervangen door de volgende tabel:

Eeis, fct	2017	2018	2021
Logeerfunctie	80	70	70
Kantoor	55	55	50
Onderwijs	55	55	55
Gezondheidszorg met verblijf	80	70	70
Gezondheidszorg zonder verblijf	80	65	65
Gezondheidszorg operatiezalen	60	50	50
Bijeenkomst hoge bezetting	80	65	65
Bijeenkomst lage bezetting	80	65	65
Bijeenkomst cafetaria/refter	70	60	60
Keuken	70	55	55
Handel	70	60	60
Sport: sporthal, sportzaal	65	50	50
Sport: fitness, dans	65	40	40
Sport: sauna, zwembad	65	50	50
Technische ruimten	55	45	45
Gemeenschappelijk	55	55	50
Andere	85	80	80
Onbekend	85	80	80

3° in paragraaf 2/1 wordt de tweede tabel vervangen door de volgende tabel:

Eeis, fct	1/1/2017	1/1/2018	1/1/2019
Kantoor	50	50	50
Bijeenkomst hoge bezetting	80	65	65
Bijeenkomst cafetaria/refter	70	60	60

Keuken	70	55	55
Technische ruimten	50	45	45
Gemeenschappelijk	50	50	50

”;

4° aan paragraaf 2/1 wordt een lid toegevoegd, dat luidt als volgt:
 “Het aldus te behalen E-peil wordt naar boven afgerond op de eenheid.”;

5° in paragraaf 3/1 worden tussen de woorden “de stedenbouwkundige vergunning” en het woord “aangevraagd” de woorden “of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen” ingevoegd.

6° aan paragraaf 4, tweede lid wordt de zin “Het aldus te behalen E-peil wordt naar boven afgerond op de eenheid.” toegevoegd.

Art. 9. Artikel 9.1.11/1 van hetzelfde besluit, ingevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 november 2013, wordt opgeheven.

Art. 10. Aan artikel 9.1.12/1, §1, 2°, van hetzelfde besluit, ingevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 november 2013 en vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, wordt de zinsnede “maar vóór 1 januari 2018” toegevoegd.

Art. 11. In artikel 9.1.12/2 van hetzelfde besluit, ingevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 september 2012 en gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 29 november 2013 en 18 december 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt punt 1°, a) opgeheven;

2° in het eerste lid wordt punt 2°, a) opgeheven;

3° aan het eerste lid, 2°, b) worden de woorden “en minstens 15 kWh/jaar energie, zoals berekend in de energieprestatieregelgeving, per m² bruikbare vloeroppervlakte van de wooneenheid als de melding gedaan wordt of de stedenbouwkundige vergunning of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 maart 2017” toegevoegd;

4° in het eerste lid, 6° worden de woorden “de provincie waar het gebouw zich bevindt of in een aanpalende gemeente” vervangen door de woorden “het Vlaamse Gewest”;

5° in het eerste lid, 6° worden de woorden “specifiek de realisatie van dergelijk project als doel heeft” vervangen door de woorden “dergelijke projecten als doel heeft, en waarbij de projecten gelegen zijn in het Vlaamse Gewest.”

6° in het eerste lid, 6° wordt tussen de zin “Het project produceert minstens 7 kWh/jaar energie per m² bruikbare vloeroppervlakte, opgeteld voor de gebouwen van alle participanten die deze maatregel nemen om te voldoen aan dit besluit” en de zin “Het Vlaams Energieagentschap kan nadere regels vastleggen voor de uitvoering en controle van deze maatregel” de zin “Indien het project een indienstnamedatum heeft van na 1 maart 2017 produceert het project minstens 15 kWh/jaar energie per m² bruikbare vloeroppervlakte, opgeteld voor de gebouwen van alle participanten die deze maatregel nemen om te voldoen aan dit besluit” ingevoegd;

7° er wordt een derde lid toegevoegd, die luidt als volgt:

“In afwijking van het eerste lid en tweede lid, behalen nieuw op te richten woongebouwen, waarvoor de melding gedaan wordt of de stedenbouwkundige vergunning of de

omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 maart 2017, minimaal 15 kWh/jaar energie per m² bruikbare vloeroppervlakte van de wooneenheid uit hernieuwbare energiebronnen door middel van een of meerdere van de systemen, vermeld in het eerste lid. Systemen, geïnstalleerd in dergelijke gebouwen, moeten niet voldoen aan de voorwaarden vermeld in het eerste lid, 1°, b, 2°, b, 3°, a en 4°, a. Het energieverbruik uit hernieuwbare energiebronnen wordt in dit geval berekend overeenkomstig de bepalingen van bijlage V, die bij dit besluit is gevoegd. Het aandeel van de productie uit hernieuwbare bronnen voor een systeem van externe warmtelevering kan in detail bepaald worden volgens door de minister bepaalde regels en is bij ontstentenis gelijk aan 0%."

Art. 12. In artikel 9.1.12/3, §1, tweede lid van hetzelfde besluit, ingevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 september 2012 en gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 29 november 2013 en 18 december 2015, wordt de zin "Nieuw op te richten EPN-eenheden waarvoor de melding gedaan wordt of de stedenbouwkundige vergunning aangevraagd wordt vanaf 1 januari 2017, halen minimaal 10 kWh/jaar energie per m² bruikbare vloeroppervlakte uit hernieuwbare energiebronnen door middel van een of meer van de systemen, vermeld in artikel 9.1.12/2" vervangen door de zin "Nieuw op te richten EPN-eenheden halen door middel van een of meer van de systemen, vermeld in artikel 9.1.12/2, minimaal:

1° 10 kWh/jaar energie per m² bruikbare vloeroppervlakte uit hernieuwbare energiebronnen, als de melding gedaan wordt of de stedenbouwkundige vergunning of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 maart 2017;

2° 15 kWh/jaar energie per m² bruikbare vloeroppervlakte uit hernieuwbare energiebronnen, als de melding gedaan wordt of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 januari 2018."

Art. 13. In titel IX, hoofdstuk I, afdeling II, van hetzelfde besluit, wordt een onderafdeling III/3, die bestaat uit artikel 9.1.12/4, ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling III/3. Eisen aan technische installaties

Art. 9.1.12/4. De installaties in nieuw op te richten industriële gebouwen waarvan de melding gedaan wordt of de stedenbouwkundige vergunning of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 maart 2017, voldoen aan de eisen voor technische installaties vermeld in bijlage XII, die bij dit besluit is gevoegd."

Art. 14. In titel IX, hoofdstuk I, afdeling III, van hetzelfde besluit, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, wordt onderafdeling II, die bestaat uit artikel 9.1.16, opgeheven.

Art. 15. In artikel 9.1.17 van hetzelfde besluit, hersteld bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 november 2013 en gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 4 april 2014 en 18 december 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2/1, 1°, wordt aan de inleidende zin de zinsnede ", als de melding gedaan wordt of de stedenbouwkundige vergunning of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 januari 2017" toegevoegd;

2° in paragraaf 2/1 wordt de tabel vervangen door de volgende tabel:

E _{eis, fct}	2017	2018	2021
Logeerfunctie	130	110	85
Kantoor	90	90	90
Onderwijs	90	90	90

Gezondheidszorg met verblijf	130	105	75
Gezondheidszorg zonder verblijf	130	110	90
Gezondheidszorg operatiezalen	105	80	60
Bijeenkomst hoge bezetting	130	100	75
Bijeenkomst lage bezetting	130	100	75
Bijeenkomst cafetaria/refter	120	100	75
Keuken	120	95	65
Handel	120	100	75
Sport: sporthal, sportzaal	115	85	50
Sport: fitness, dans	115	85	60
Sport: sauna, zwembad	115	95	75
Technische ruimten	90	70	50
Gemeenschappelijk	90	90	90
Andere	130	120	110
Onbekend	130	110	90

3° er worden een paragraaf 5 en 6 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§5 Bij de ingrijpende energetische renovatie van EPW- en EPN-eenheden wordt door middel van een of meer van de systemen, vermeld in artikel 9.1.12/2, minimaal:

1° 10 kWh/jaar energie per m² bruikbare vloeroppervlakte uit hernieuwbare energiebronnen gehaald, als de melding gedaan wordt of de stedenbouwkundige vergunning of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 maart 2017;

2° 15 kWh/jaar energie per m² bruikbare vloeroppervlakte uit hernieuwbare energiebronnen gehaald, als de melding gedaan wordt of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 januari 2018.

Systemen, geïnstalleerd in dergelijke gebouwen, moeten niet voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 9.1.12/2, eerste lid, 1°, b, 2°, b, 3°, a en 4°, a. Het energieverbruik uit hernieuwbare energiebronnen wordt in dit geval berekend overeenkomstig de bepalingen van bijlage V, die bij dit besluit is gevoegd. Het aandeel van de productie uit hernieuwbare bronnen voor een systeem van externe warmtelevering kan in detail bepaald worden volgens door de minister bepaalde regels en is bij ontstentenis gelijk aan 0%.

Als niet voldaan wordt aan de verplichtingen, vermeld in het eerste lid, wordt voor EPW- en EPN-eenheden die ingrijpend energetisch worden gerenoveerd en waarvoor de melding gedaan wordt of de stedenbouwkundige vergunning of de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangevraagd wordt vanaf 1 maart 2017, het E-peil, vermeld in paragraaf 1 en 2/1, verstrengd met 10 procent. Het aldus te behalen E-peil wordt naar boven afgerond op de eenheid.

§6. Bij de ingrijpende energetische renovatie wordt het peil van primair energieverbruik berekend overeenkomstig de bepalingen van artikel 9.1.8 en artikel 9.1.9, met uitzondering van het laatste lid van paragraaf 12.1.1 van bijlage V.

Art. 16. In artikel 9.1.23, eerste lid van hetzelfde besluit, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 november 2013 en gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, wordt tussen het woord “voor” en het woord “renovaties” de zinsnede “de bestaande, niet herbouwde delen van” ingevoegd;

Art. 17. Artikel 9.1.23/1 van hetzelfde besluit, ingevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 november 2013, wordt opgeheven.

Art. 18. In artikel 9.1.24 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, worden de woorden “Gebouwen die vastgesteld zijn” vervangen

door de zinsnede "De bestaande, niet herbouwde delen van gebouwen die vastgesteld zijn".

Art. 19. Artikel 9.1.25 van hetzelfde besluit, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, wordt opgeheven.

Art. 20. Aan artikel 9.1.27 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§ 3. Beschermde monumenten, die worden herbouwd naar origineel model met hergebruik van de bestaande materialen en die om technische, functionele of economische redenen de EPB-eisen niet kunnen behalen, kunnen vrijgesteld worden van een of meer van de EPB-eisen, vermeld in dit hoofdstuk."

Art. 21. In artikel 9.1.28, §1 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 22. In artikel 9.1.30, §2 van hetzelfde besluit, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 november 2013 en gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden "stedenbouwkundige vergunning" worden vervangen door de woorden "omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen";

2° er worden een derde en een vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

"Het aanvraagdossier moet minstens de plannen, de ligging, de gegevens van de bouwheer en een bewijsstuk van de aanvraagdatum van de vergunning bevatten.

Het aanvraagdossier bevat een onderbouwing van de technische, functionele of economische onhaalbaarheid van de EPB-eisen waarvoor een vrijstelling of afwijking aangevraagd wordt. De minister kan nadere regels bepalen voor de situaties die worden beschouwd als technisch, functioneel of economisch niet haalbaar."

Art. 23. In artikel 9.1.32 van hetzelfde besluit, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 november 2013 en gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, wordt paragraaf 2 opgeheven.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van titel XI van het Energiebesluit van 19 november 2010

Art. 24. In artikel 11.1.1 van hetzelfde besluit, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het woord "ambtenaren" vervangen door het woord "personeelsleden";

2° er wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. Het Vlaams Energieagentschap kan op elk moment nagaan of een verslaggever voldoet aan de opleidingsvoorwaarde, vermeld in artikel 8.6.1 en 8.6.3. De opleidingsinstellingen die een opleiding aanbieden die leidt tot een door het Vlaams Energieagentschap erkend getuigschrift voor een opleiding tot verslaggever, bezorgen het Vlaams Energieagentschap uiterlijk een week na afloop van de opleidingen elektronisch een lijst met de afgeleverde getuigschriften."

Art. 25. In artikel 11.1.2 van hetzelfde besluit wordt het woord "ambtenaren" vervangen door het woord "personeelsleden".

Art. 26. In artikel 11.1.3, eerste lid van hetzelfde besluit, ingevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 10 januari 2014, wordt het woord "ambtenaren" vervangen door het woord "personeelsleden".

Art. 27. In artikel 11.2.8, eerste lid van hetzelfde besluit wordt de zin "De geschorste verslaggever krijgt pas weer toegang tot de energieprestatiedatabank als hij na het uitzitten van de schorsing slaagt voor het centraal examen, vermeld in artikel 8.7.1." vervangen door de zin "Als het Vlaams Energieagentschap beslist om een verslaggever te schorsen wegens kennelijke onbekwaamheid of inbreuken op de regelgeving betreffende de opmaak van de EPB-aangifte, krijgt die verslaggever pas weer toegang tot de energieprestatiedatabank als hij na het uitzitten van de schorsing slaagt voor het centraal examen, vermeld in artikel 8.7.1."

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van de bijlagen van het Energiebesluit van 19 november 2010

Art. 28. Bijlage V bij hetzelfde besluit, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, wordt vervangen door bijlage 1, die bij dit besluit is gevoegd.

Art. 29. Aan bijlage V bij hetzelfde besluit, vervangen door artikel 29 bij dit besluit, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In punt 7.8.6 worden de woorden "De waarde van de vermenigvuldigingsfactor $m_{heat,sec\ i}$, $m_{cool,sec\ i}$ en $m_{overh,sec\ i}$ kan minimaal 1,0 bedragen. De waarde bij ontstentenis van $m_{heat,sec\ i}$ is 1,5. De waarde bij ontstentenis van $m_{cool,sec\ i}$ en $m_{overh,sec\ i}$ is 1,0.

Voor het bepalen van gunstigere waarden wordt verwezen naar Bijlage B van deze tekst." vervangen door de woorden "De waarde van de vermenigvuldigingsfactor $m_{heat,sec\ i}$, $m_{cool,sec\ i}$ en $m_{overh,sec\ i}$ kan minimaal 1,0 bedragen. De waarde bij ontstentenis van $m_{heat,sec\ i}$ is 1,5. De waarde bij ontstentenis van $m_{cool,sec\ i}$ en $m_{overh,sec\ i}$ is 1,0. De prestaties van de ventilatievoorzieningen worden bepaald volgens vooraf door de minister bepaalde regels. Als de prestaties niet volgens die regels zijn bepaald, moet de waarde bij ontstentenis worden beschouwd. Voor het bepalen van gunstigere waarden wordt verwezen naar Bijlage B van deze tekst.";

2° In punt B.1.2.1 worden de woorden

"• indien in ventilatiezone z de debieten (bij nominale ventilatorstand) van de mechanische toevoeropeningen niet, of niet allemaal, gemeten zijn, geldt:

$$r_{adj,mech.supply,zone\ z} = 0,20$$

Dit is de waarde bij ontstentenis.

• indien in ventilatiezone z de debieten (bij nominale ventilatorstand) van alle mechanische toevoeropeningen gemeten zijn, geldt:" en de woorden

"- zoniet:

$$r_{adj,mech.supply,zone\ z} = 0,20" \text{ opgeheven;}$$

3° In punt B.1.3.1. worden de woorden "

• indien in ventilatiezone z de debieten (bij nominale ventilatorstand) van de mechanische afvoeropeningen niet, of niet allemaal, gemeten zijn, geldt:

$$r_{adj,mech.extr,zone\ z} = 0,20$$

Dit is de waarde bij ontstentenis.

• indien in ventilatiezone z de debieten (bij nominale ventilatorstand) van alle mechanische afvoeropeningen gemeten zijn, geldt: ":" en de woorden

"- zoniet:

$r_{adj, mech. extr, zone z=0,20}$ opgeheven;

4° In punt B.2 worden de woorden "gebeurt op plaats p een continue meting van het ingaand debiet en vindt op basis daarvan een continue en automatische aanpassing aan de instelwaarde plaats zodat het ingaand debiet bij geen enkele ventilatorstand meer dan 5% van de instelwaarde afwijkt, dan geldt:" vervangen door de woorden "Als de prestaties van de toevoeropeningen zijn bepaald volgens de door de minister bepaalde regels en gebeurt op plaats p een continue meting van het ingaand debiet en vindt op basis daarvan een continue en automatische aanpassing aan de instelwaarde plaats zodat het ingaand debiet bij geen enkele ventilatorstand meer dan 5% van de instelwaarde afwijkt, dan geldt:";

5° In punt B.2 worden de woorden "Worden de toevoerdebieten bij de nominale ventilatorstand effectief gemeten in alle ruimten die via plaats p van buitenlucht voorzien worden, dan gebruikt men voor de som van deze meetwaarden. In het andere geval wordt $\dot{V}_{mech\ sup\ ply, p}$ gelijk gesteld aan de som van de geëiste buitenluchttoevoerdebieten per ruimte." vervangen door de woorden "Als de prestaties van de toevoeropeningen zijn bepaald volgens de door de minister bepaalde regels en zijn de toevoerdebieten bij de nominale ventilatorstand effectief gemeten in alle ruimten die via plaats p van buitenlucht voorzien worden, dan gebruikt men voor $\dot{V}_{mech\ sup\ ply, p}$ de som van deze meetwaarden. In het andere geval wordt $\dot{V}_{mech\ sup\ ply, p}$ gelijk gesteld aan de som van de geëiste buitenluchttoevoerdebieten per ruimte.";

6° In punt B.2 worden de woorden "gebeurt op plaats p een continue meting van het uitgaand debiet en vindt op basis daarvan een continue en automatische aanpassing aan de instelwaarde plaats zodat het uitgaand debiet bij geen enkele ventilatorstand meer dan 5% van de instelwaarde afwijkt, dan geldt:" vervangen door de woorden "Als de prestaties van de afvoeropeningen zijn bepaald volgens de door de minister bepaalde regels en gebeurt op plaats p een continue meting van het uitgaand debiet en vindt op basis daarvan een continue en automatische aanpassing aan de instelwaarde plaats zodat het uitgaand debiet bij geen enkele ventilatorstand meer dan 5% van de instelwaarde afwijkt, dan geldt:";

7° In punt B.2 worden de woorden "Worden de afvoerdebieten bij nominale ventilatorstand effectief gemeten in alle ruimten van waaruit via plaats p naar buiten afgezogen wordt, dan gebruikt men voor $\dot{V}_{mech\ extr, p}$ de som van deze meetwaarden. In het andere geval wordt $\dot{V}_{mech\ extr, p}$ gelijk gesteld aan de som van de geëiste afvoerdebieten naar buiten" vervangen door de woorden "Als de prestaties van de afvoeropeningen zijn bepaald volgens de door de minister bepaalde regels en zijn de afvoerdebieten bij nominale ventilatorstand effectief gemeten in alle ruimten van waaruit via plaats p naar buiten afgezogen wordt, dan gebruikt men voor $\dot{V}_{mech\ extr, p}$ de som van deze meetwaarden. In het andere geval wordt $\dot{V}_{mech\ extr, p}$ gelijk gesteld aan de som van de geëiste afvoerdebieten naar buiten.".

Art. 30. Bijlage VI bij hetzelfde besluit, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, wordt vervangen door bijlage 2, die bij dit besluit is gevoegd.

Art. 31. Bijlage VII bij hetzelfde besluit, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015, wordt vervangen door bijlage 3, die bij dit besluit is gevoegd.

Art. 32. In bijlage IX bij hetzelfde besluit, het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 4 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 1/2 en 1/3 ingevoegd, die luiden als volgt:

"1/2. In uitbreiding van paragraaf 4.3.1.2 b en 4.3.1.4 b van de norm NBN D 50-001 mogen de regelbare toevoeropeningen die zich bevinden in een ruimte die voorzien is van een mechanische afvoer, gedimensioneerd worden bij een drukverschil van 10 Pa over de opening. In dat geval wordt voor de toevoeropening een zelfregelendheidsklasse, zoals bepaald in tabel 18 van bijlage V, 3 verondersteld.

In uitbreiding van paragraaf 4.3.1.3 b en 4.3.1.4 a van de norm NBN D 50-001 mogen de regelbare afvoeropeningen die zich bevinden in een ruimte die voorzien is van een mechanische toevoer, gedimensioneerd worden bij een drukverschil van 10 Pa over de opening.

1/3. Aard van de doorstroomopeningen

De spleten onder de binnendeuren mogen als doorstroomopeningen worden beschouwd voor zover de kleinste afmeting van de spleet ten minste 5 mm bedraagt. De spleethoogte wordt gemeten vanaf het niveau van de afgewerkte vloer. Als de vloerafwerking niet bekend is, wordt voor de vloerafwerking een dikte van 10 mm genomen. In dat geval moet men rekening houden met een debiet van:

1° 0,36 m³.h⁻¹ per cm² spleet voor een drukverschil van 2 Pa;

2° 0,80 m³.h⁻¹ per cm² spleet voor een drukverschil van 10 Pa.

De waarden vermeld in tabel 2 van de norm NBN D50-001 moeten beschouwd worden als vuistregel om de grootteorde van de doorstroomopeningen in te schatten.";

2° er wordt een punt 5/1 toegevoegd, die luidt als volgt:

"5/1. Voor nieuwe EPW-eenheden en ingrijpende energetische renovatie van EPW-eenheden, waarvan de melding wordt gedaan of de stedenbouwkundige vergunning wordt aangevraagd vanaf 1 januari 2016, moeten de prestaties van de ventilatievoorzieningen worden bepaald volgens de regels die nader bepaald zijn door de minister. Als de prestaties niet volgens die regels zijn bepaald, worden de ventilatiedebieten van alle ruimten beschouwd als onbestaand en te rapporteren als 0,000 m³/h.";

3° aan punt 6 wordt de volgende zin toegevoegd:

"Het bovenstaande moet beschouwd worden als een aanbeveling voor renovaties en niet als eis."

Art. 33. In bijlage XII bij hetzelfde besluit, ingevoegd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 29 november 2013 en gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 4 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In punt 5 onder subtitel "Ketel – gasvormige en vloeibare brandstof" wordt bij de declaratie van $\eta_{30\%}$ onderaan volgende zin toegevoegd: "Als noch het deellastrendement bij een belasting van 30%, noch het nominaal nuttig vermogen gekend zijn, dan wordt gebruik gemaakt van de waarde bij ontstentenis zoals gedefinieerd in tabel [11] in §10.2.3.2 van bijlage V bij het Energiebesluit van 19 november 2010.";

2° In punt 5 onder subtitel "Elektrische warmtepompen" wordt onderaan de volgende tekst ingevoegd: "De waarde bij ontstentenis voor de SPF voor warmtepompen met lucht als warmtebron én als warmteafvoerend medium bedraagt 1,25. Voor alle andere types warmtepompen is de waarde bij ontstentenis voor de SPF gelijk aan 2.";

3° In punt 12 onder subtitel "Thermische isolatie van verwarmingsleidingen en leidingen voor warm tapwater" worden onder de tabel de woorden "Daarbij moet de reductiefactor 0,6 (die rekening houdt met de hogere reële verliezen als gevolg van niet-geïsoleerde delen en koudebruggen) in de formules vervangen worden door een factor 1." opgeheven;

4° In punt 12 onder subtitel "Thermische isolatie van koelwaterleidingen" worden onder de tabel de woorden "Daarbij moet de reductiefactor 0,6 (die rekening houdt met de hogere reële verliezen als gevolg van niet-geïsoleerde delen en koudebruggen) in de formules vervangen worden door een factor 1." opgeheven;

5° In punt 12 onder subtitel "Thermische isolatie van accessoires van leidingen" worden de woorden "De accessoires moeten geïsoleerd worden volgens norm NBN D 30-041 of minstens even goed geïsoleerd worden als de dikste leiding waarop het ze aangesloten zijn." vervangen door de zin "De accessoires moeten geïsoleerd worden volgens norm NBN D 30-041 of minstens even goed geïsoleerd worden als de dikste leiding waarop ze aangesloten zijn."

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Art. 34. Dit besluit treedt in werking op 1 maart 2017 met uitzondering van:

1° artikel 7, 1°, artikel 8, 1° en 5°, en artikel 22, 1° die in werking treden op de dag dat het Besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning in werking treedt;

2° artikel 29 en artikel 32, 2° die in werking treden op 1 juli 2017.

De artikelen 9.1.16, 9.1.23/1 en 9.1.25 van het Energiebesluit van 19 november 2010 blijven van toepassing, in de versie die van toepassing was voor de bekendmaking van dit besluit, op dossiers waarvan de melding of de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning werd ingediend vóór 1 maart 2017.

Artikel 1.1.1, § 2 van het Energiebesluit van 19 november 2010, zoals gewijzigd bij artikel 1 van dit besluit, artikel 9.1.4 van het Energiebesluit van 19 november 2010, zoals gewijzigd bij artikel 6 van dit besluit, bijlage V bij het Energiebesluit van 19 november 2010, zoals vervangen bij artikel 28 van dit besluit en bijlage VI bij het Energiebesluit van 19 november 2010, zoals vervangen bij artikel 30 van dit besluit, zijn voor het eerst van toepassing op dossiers waarvan de melding of de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning wordt ingediend vanaf 1 maart 2017.

Artikel 9.1.12/2 van het Energiebesluit van 19 november 2010, zoals gewijzigd bij artikel 11, 1° en 2° van dit besluit is voor het eerst van toepassing op dossiers waarvan de melding of de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen wordt ingediend vanaf 1 juli 2017.

Art. 35. De Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie,

Bart TOMMELEIN